

Participatory Management Approach to School Under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1

Supapaul Leckchun^{1*} Kanporn Aiempaya² and Niwat Noimanee³

¹ Master's degree student, Educational Administration Program, Rajabhat Rajanagarindra University, Thailand

² Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, Thailand

³ Faculty of Graduate Studies, Bangkok Suvarnabhumi University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: supapaulleckchun062514@gmail.com

ABSTRACT

This article aimed to study (1) the participatory management methods of schools under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1, (2) the appropriate participatory management approaches of school institutions under the office of Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1. This research is mixed method research. The sample group used in this research included 317 administrators and teachers in the school. They were selected by the multi-stage sampling method. And the sample was 9 people provided key words using specific methods. the instrument for collecting questionnaire for participatory management of educational institution and focus group discussion on participatory management approaches. Statistics used in data analysis include with basic statistics such as frequency, percentage, and standard deviation. Analysis data by Descriptive statistics and Content Analysis. The result of the study found that: 1) The level of Participatory Management of Educational institutions under the office of Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1, according to the opinions of teachers were found to be at a high level, ranked from most to least as follow: participation in evaluation, decision-making, operations, calculations, and benefits sharing. 2) Guidelines for Participatory Management of Educational to school under the office of Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1 consist of four sides: decision -making, evaluation aspect, operational aspect, and receiving benefits.

Keywords: Approach Participatory, School, Administration

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

สุภาพร ฤกษ์จันทร์^{1*} กัญกร เอี่ยมพญา² และ นิวัตต์ น้อยมณี³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ประเทศไทย

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ประเทศไทย

³ คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: supapaulleckchun062514@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 (2) แนวทางการบริหาร แบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed methods research) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 1,792 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 317 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนา จำนวน 9 คน แบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และการสนทนากลุ่มแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานและด้านการรับผลประโยชน์ 2) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่เหมาะสม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลและด้านการรับผลประโยชน์

คำสำคัญ: แนวทางการมีส่วนร่วม, สถานศึกษา, การบริหาร

© 2024 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

ตามรัฐธรรมนูญชาติ พ.ศ. 2561-2580 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม รัฐบาลให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสังคมอื่นในการจัดการศึกษา โดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา เสนอแนะ กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ตามความพร้อม เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ตามข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาไทย ระบุว่า สาเหตุสำคัญของการขาดประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา คือ การรวมศูนย์อำนาจในส่วนกลางมากเกินไป ขาดการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและทุกภาคส่วน ให้การศึกษาเป็นของประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้ และร่วมแก้ปัญหา การจัดการศึกษาในแต่ละพื้นที่ตามบริบทของท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามา มีบทบาทมากขึ้น ทั้งในการร่วมคิด ร่วมเสนอแนะ ร่วมนำไปปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบและติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความสำเร็จ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 (2565ก) ได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีการศึกษา 2565 จากผลการจัดการศึกษา พบว่าสภาพปัญหา ความต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรของสถานศึกษา ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ โรงเรียนควรนำหลักการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมมาใช้เป็นฐานในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ระบุว่า สถานศึกษาควรมีหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ทุกฝ่ายมีโอกาสในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานและลดปัญหาความขัดแย้งของบุคลากร สอดคล้องกับแนวคิดของ ธัญดา ภัคธนาภิธัญ (2565) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษานำไปสู่จุดหมายความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรในสถานศึกษาต้องร่วมกันคิด วางแผน ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันตรวจสอบ รับผิดชอบและร่วมกันแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังส่งผลทำให้การบริหารงานของสถานศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่น ทำให้ครู เกิดความรักความผูกพัน เกิดความรู้สึกที่ดีต่อหน้าที่และภาระงานที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นที่ยอมรับความเชื่อมั่นจากผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนในการบริหารงาน ทำให้ผู้ร่วมงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นสามารถปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและมีอิสระในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนไปสู่จุดหมายได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย สนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษา เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (mixed methods research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 137 คน และครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 1,655 คน รวมทั้งสิ้น 1,792 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 317 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครซีเมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1967)

2) นำแบบสอบถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC: Index Of Item - Objective Congruence) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient method) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .94

4) นำแบบสอบถาม ไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

5) การดำเนินการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 9 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

6) สรุปข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา จำนวน 317 คน ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) โดยใช้ google form โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะส่งคำตอบกลับมาในระบบหลังจากที่มีการให้คำตอบเสร็จแล้วและส่งแบบสอบถามด้วยตนเองในสถานศึกษาที่อยู่บริเวณใกล้เคียงโดยผู้วิจัยกำหนดเวลาให้ผู้ตอบแบบสอบถามดำเนินการตอบแบบสอบถามเมื่อเสร็จสิ้นแล้วผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ให้ครบนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการดำเนินการตามขั้นตอนด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์การประเมิน ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 3.51- 4.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามแนวคิดของนัสตาสีและเชงซูล (Nastasi & Schensul, 2005; อ้างถึงใน ประไพพิมพ์ สุธีสินนธ์ และประสพชัย พสุนนท์, 2559) จำนวน 9 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยมีคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ศึกษาในเทศก์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มของผู้ให้ข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามการสนทนากลุ่ม โดยนำมาจากผลการประเมินระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ในระดับมากขึ้นไป ของแต่ละด้านเข้าสู่การสนทนากลุ่ม ได้ข้อคำถาม เกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาที่เหมาะสมในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลและด้านการรับผลประโยชน์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

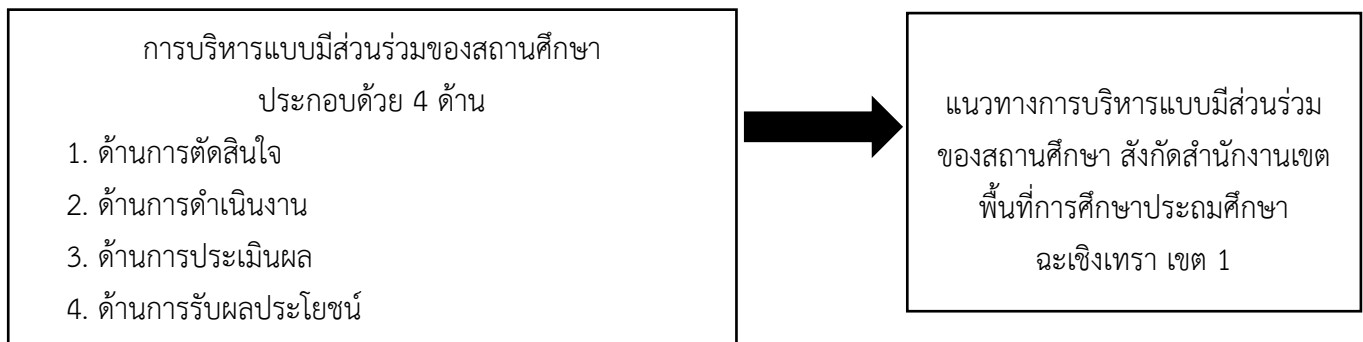
ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม(Focus group) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ดำเนินการสนทนากลุ่มโดยใช้โปรแกรม Zoom Cloud Meetings ตามวัน เวลาและสถานที่ ที่กำหนด ผ่านช่องทางออนไลน์ ในวันที่ 18 เมษายน 2567 โดยกำหนดระยะเวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ตามแนวร่างคำถามของการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลไปพร้อมกัน โดยใช้แบบบันทึกผลและการบันทึกเสียงในระหว่างการสนทนากลุ่ม จากนั้นถอดเทปหรือถอดคำสนทนาของผู้ให้ข้อมูลหลักและรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ของแต่ละท่านไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม(Focus group) โดยการนำผลการบันทึกจากการสนทนา มาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนา(descriptive research) เพื่อตรวจสอบผลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเพื่อได้ข้อสรุปของการศึกษางานวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดด้านเนื้อหาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้เสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ระดับของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .47) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = .54) มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.53$ S.D. = .52) ด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .47) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .61) ตามลำดับ ด้านการประเมินผล ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู มีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงาน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจ ครูมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม วางแผน การดำเนินงานเพื่อจัดกิจกรรมหรือ โครงการในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูทุกคน มีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทเป็นเจ้าของ องค์การ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการ ดำเนินงานของสถานศึกษา ด้านการรับผลประโยชน์ ครูยอมรับข้อเสนอแนะและแก้ปัญหาใน ผลการดำเนินงาน ผู้บริหารให้ กำลังใจ ยกย่อง ชมเชยในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

2. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1) ด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นริเริ่มวาง แผนการดำเนินงานร่วมกันครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญใน การตัดสินใจ เพื่อให้เกิดแนวทางการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ ของงาน การจัดลำดับความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมาย ครูควรมีเป้าหมายในการดำเนินงานให้งานเกิดความสำเร็จ ทันเวลาและเกิดประสิทธิภาพคำสั่งการของผู้บริหารอาจทำให้งานที่มอบหมายไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ผู้บริหาร สถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของครู เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงานจะราบรื่นและเกิด ความสำเร็จ ซึ่งแตกต่างจากการถูกบังคับ อ้าระเบียบแนวปฏิบัติเพียงอย่างเดียว การมีส่วนร่วมในการระดมความคิด ทำให้เกิด ความคิดที่หลากหลาย ลดการต่อต้าน เกิดการยอมรับมากขึ้น เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากร เลือกแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมในงานที่ได้รับมอบหมาย การรับฟัง ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงาน การแก้ปัญหาในข้อผิดพลาดของการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควร ให้กำลังใจครู และร่วมกันวิเคราะห์ ความผิดพลาดของงาน เพื่อสรรหาแนวทางที่ดีที่สุด เมื่อตัดสินใจการดำเนินงานแล้ว ควรมีการประเมินผลความสำเร็จในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร อาจมีทัศนคติที่มีความแตกต่างกัน การที่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้บุคลากรเกิดความผูกพัน เป็นส่วนหนึ่งที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้ เกิดความสำเร็จ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางใน การพัฒนาต่อไป

2) ด้านการดำเนินงานผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขาดเอกภาพความชัดเจนในแนวทาง การดำเนินงาน เป้าหมายภาระงานมีความแตกต่างกันไปในตามขนาดของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระจายอำนาจให้ครูทุกคนมี ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหาแนวทาง รูปแบบที่มีความเหมาะสมในการดำเนินงาน การบริหารจัดการศึกษาในรูป คณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การจัดสรร การระดม สรรหาทรัพยากรในการบริหาร การศึกษาของสถานศึกษา การประสานงานกับหน่วยงานอื่น การปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อการดำเนินงาน ประสบปัญหา อุปสรรค ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังข้อคิดเห็น แนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดเผยข้อมูลในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ ในการสร้างเสริมเชิงบวก สร้างกำลังใจให้ครู การยกย่องชมเชย การปฏิบัติงานของครู ส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานอย่างกัลยาณมิตรทำให้ ผู้ร่วมงานรู้สึกเป็นเจ้าขององค์การ มีความรัก ความผูกพันในองค์การ ครูมีความตระหนักในการรับผิดชอบงานที่ได้รับ

มอบหมายให้สำเร็จ เมื่อมีงานปริมาณมาก ครูมีความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญของงานและดำเนินงานได้ประสบความสำเร็จ ทันเวลา

3) ด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นภาพการประเมินความสำเร็จจากการดำเนินงาน อาจในรูป ความรู้สึก เอกสารการประเมิน การประเมินผลมีหลายวิธี ตามรูปแบบของงานและขนาดของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู กำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ วิธีการ ในการประเมินผลการปฏิบัติงานมีทั้งก่อนการดำเนินงาน ในช่วงระหว่างการทำงานและเมื่อเสร็จสิ้นการทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ บุคลากรมีจำนวนมาก การประเมินผล มักใช้ระบบด้านเทคโนโลยีให้ครูทุกคนมีส่วนในการประเมินผลการดำเนินงาน เมื่อการประเมินผลการดำเนินงานเสร็จสิ้นแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดเผยข้อมูลผลการประเมินให้ครูรับทราบ เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขต่อไปสถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้สาธารณชนรับทราบ

4) ด้านการรับผลประโยชน์ ผลการวิจัย พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์ เป็นการสร้างขวัญกำลังใจ ให้บุคลากรมีความสุขในองค์กรการยกย่อง ชมเชย การจัดสรร ความดี ความชอบ อย่างยุติธรรม ให้แก่บุคลากรครูในสถานศึกษา ความเสมอภาคกัน ลดความขัดแย้งในองค์กร การรับผลประโยชน์เกิดขึ้นได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ทั้งงานที่ประสบความสำเร็จและงานที่ไม่ประสบความสำเร็จ หากการดำเนินงานเกิดปัญหาอุปสรรค ผู้บริหารควรร่วมพิจารณา แก้ปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรกล่าวโทษความผิด ควรร่วมกันยอมรับพร้อมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้กำลังใจและเสริมแรงเชิงบวกให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความชัดเจนและปรับฐานพลังอำนาจเชิงลบในการปฏิบัติงานให้เป็นพลังอำนาจเชิงบวก สิ่งที่สำคัญคือการสร้างความตระหนักให้ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ ทำให้ครูเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นพลังเชิงบวก ทำให้ครูพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ เป็นการให้ผลประโยชน์ที่มีคุณค่า

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย เรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ คณะทำงาน กำหนดแนวทาง วิธีการ รูปแบบดำเนินงานของสถานศึกษา การกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาและครูมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างยุติธรรม เสมอภาค เท่าเทียมกัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีบรรยากาศในการทำงานที่มีความสุข ลดความขัดแย้งของบุคลากรเกิดผลสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ อนุวัฒน์ ทศนบุตร (2565) ได้วิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ หทัยพร แสงดี (2565) ได้วิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สายฝน ตระกูลไทยพิชิต (2566, หน้า 55) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัย วัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อภิปรายผลการวิจัยแต่ละด้าน ได้ดังนี้

2.1 ด้านการตัดสินใจ มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจของครู และผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในระดมความคิด การกำหนดแนวทางการ

ดำเนินงาน การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของงาน การจัดลำดับความสำคัญของงาน ให้ทันเวลา การตัดสินใจเป็นทางเลือก ที่ดีในการดำเนินงาน เมื่อตัดสินใจดำเนินงานแล้วต้องมีการกำหนดแนวทางประเมินผลความสำเร็จในการตัดสินใจ ครั้งนั้น ๆ การที่ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้การดำเนินงานราบรื่น และเกิดความสำเร็จได้ง่าย การอำนวยการแบบปฏิบัติในการกำหนดเป้าหมายของงานเพียงอย่างเดียวเป็นความขัดแย้งกัน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นการสร้างทัศนคติที่ตรงกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู เมื่อการตัดสินใจเกิดข้อผิดพลาดผู้บริหารสถานศึกษาให้กำลังใจครู และร่วมกันวิเคราะห์ความผิดพลาดของการตัดสินใจ เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ลดการขัดแย้งในกลุ่มของบุคลากร เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ธีรภัทร โคตรบรรเทา และคณะ (2563) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการตัดสินใจ แนวทางที่ได้ คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบายในการบริหารงานในโรงเรียน การเสนอแนะแนวทางการสร้างขวัญ กำลังใจ ในการทำงานของครู การมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกกิจกรรม โครงการที่เหมาะสมกับการบริหารงาน การมีส่วนร่วมในการกำหนดอัตราค่าจ้างตำแหน่งงานที่จำเป็นตามต้องการด้วยหลักธรรมาภิบาลหรือหลักธรรมาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานร่วมกับผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน และสอดคล้องกับ วิสรุต เพ็ชรสีม่วง (2564) ได้วิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีหลักการแนวคิดการบริหารสถานศึกษาเป็นของตนเอง ต้องมั่นใจ และเชื่อมั่นในการตัดสินใจ ใช้วิธีการบริหารงานที่หลากหลายให้อำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานด้วยความเชื่อใจ ให้อิสระในการทำงาน แก่คณะครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟัง ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เปิดโอกาสให้คณะครูได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา

2.2 ด้านการดำเนินงาน มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษากระจายอำนาจให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หาแนวทางหรือรูปแบบที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นร่วมกัน ผู้บริหารต้องเป็นกลไกสำคัญในการประสานงาน และส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานอย่างกัลยาณมิตร ขนาดของสถานศึกษามีผลต่อแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีความแตกต่างกัน ครูมีความต้องการให้ การดำเนินงานในสถานศึกษาเป็นรูปคณะกรรมการ คณะทำงาน ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การระดมสมอง ความคิด การระดมสรรพทรัพยากรในการบริหารจัดการของสถานศึกษา การประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษา ครูมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา และปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ทันเวลา ครูมีความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญของงาน เมื่อสถานศึกษามีงานปริมาณมากในเวลาเดียวกัน ประสพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ผู้บริหารให้ความสำคัญรับฟังข้อคิดเห็นจากครูทุกคน และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ ญัฐวิพร วงษ์ไทย และ วรชัย วิภูอุปโคตร (2564) ได้วิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับ พุทธิดา ทับทอง (2566) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผน การเป็นคณะกรรมการ การจัดทำแผนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันที่จะพัฒนาสถานศึกษาส่งผลให้การดำเนินการประสบความสำเร็จ การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาต้องเป็นไปตามกฎหมาย หลักเกณฑ์ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ควรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็นสายงานอย่างชัดเจนมีผู้แทนครูเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กก็ควรเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาในทุกกิจกรรม

2.3 ด้านการประเมินผล มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษา จัดให้มีการประเมินผล มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้ ด้านการดำเนินงานมีหลายวิธีตามรูปแบบของงาน และขนาดของโรงเรียน ขนาด

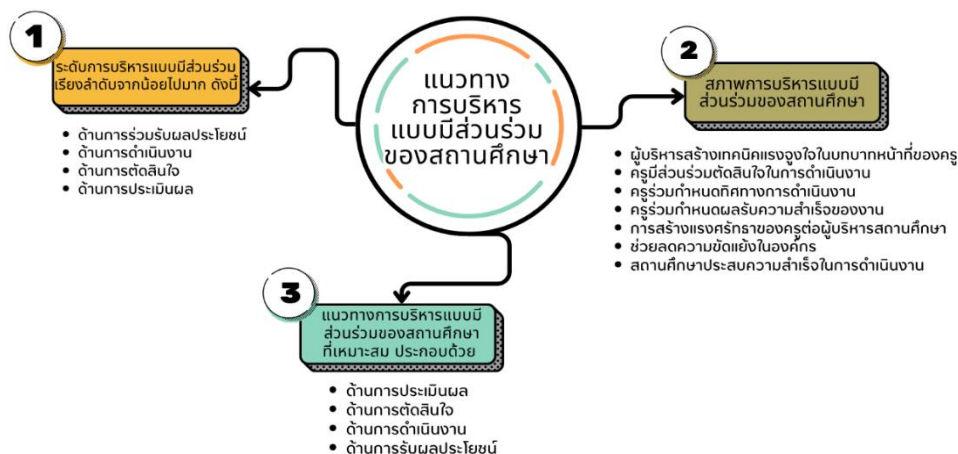
ของโรงเรียนที่แตกต่างกันวิธีการประเมินผลจะแตกต่างกันด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูเป็นคณะทำงานร่วมวางแผนกำหนดแนวทาง กำหนดตัวชี้วัดในการประเมินผล หลักเกณฑ์ วิธีการประเมินผล การดำเนินงานกำหนดจุดประสงค์ และเป้าหมายการประเมินผล การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นภาพความสำเร็จจากการดำเนินงาน การประเมินผลต้องกระทำทั้งก่อนการดำเนินงาน ในช่วงระหว่างการทำงาน และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน เมื่อการประเมินผลการดำเนินงานเสร็จสิ้นแล้ว ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลผลการประเมินให้ครูรับทราบว่าการประเมินผล การดำเนินงานสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ผู้บริหาร และครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน แนวทางการดำเนินงานต่อไปให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้สาธารณชนได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับ ญัตินันท์ วิทยาประโคน (2565) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านสมรรถนะผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินผล ตรวจสอบ รายงาน ผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกๆระยะของ การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ จะส่งผลให้สามารถตรวจสอบปัญหา อุปสรรค และร่วมกันหาทางแก้ปัญหา วิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน รวมถึงเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางในการทำงานให้มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานต้องรับผิดชอบผลการปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดความภาคภูมิใจ ยินดีในความสำเร็จของงาน และสอดคล้องกับ พุทธิตา ทับทอง (2566) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน ประชุมกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินผล หลักเกณฑ์วิธีการและรายงานผลการประเมินในแต่ละงานให้ชัดเจนโดยการมีคำสั่งมอบหมายให้บุคลากรในโรงเรียนภายใต้การยอมรับของครูโดยมีจุดประสงค์และเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน การประเมินผลดำเนินการเป็นระยะ ได้แก่ การประเมินผลก่อนการดำเนินงาน การประเมินผลระหว่างการทำงานและหลังการทำงาน บุคลากรทุกคนเมื่อได้รับทราบผลการประเมินแล้วทุกคนยอมรับผลการประเมิน

2.4 ด้านการรับผลประโยชน์ มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความชัดเจนในแนวทาง การได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ของบุคลากรในสถานศึกษา การรับผลประโยชน์มีทั้งเชิงบวก ได้แก่ งานที่ประสบความสำเร็จ และเชิงลบ ได้แก่ งานที่ไม่ประสบความสำเร็จ ครูต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ครูไม่ต้องการผลประโยชน์จากวัตถุ หรือสิ่งของ ครูมีความต้องการให้ผู้บริหารให้กำลังใจ พุดคุย การให้คำยกย่อง ชมเชย ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นการปรับฐานพลังอำนาจเชิงลบให้เป็นพลังอำนาจเชิงบวก ครูมีแรงบันดาลใจ ภูมิใจในคุณค่าของตนเอง แสดงความยินดีร่วมกัน การนำผลการประเมินการปฏิบัติงานไปพิจารณาจัดสรรความดี ความชอบ เป็นการรับผลประโยชน์ ที่มีความเหมาะสม หากผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเชิงลบ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องไม่กล่าวโทษความผิดให้แก่ครู ต้องร่วมกันยอมรับความผิดพลาดพร้อมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ครูต้องการให้องค์กรเป็นสถานศึกษาแห่งความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ ธีรภัทร โคตรบรรเทา และคณะ (2563) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการจัดสรรผลประโยชน์ คือ การมีส่วนร่วมวางแผนงบประมาณประจำปีของโรงเรียน การมีส่วนร่วมจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนจนมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่ผู้บริหาร และครูอย่างทั่วถึง การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม โครงการ การบริหารงานของสถานศึกษา การนำผลการประเมินการปฏิบัติงานของครูนำเสนอต่อผู้บริหารเพื่อพิจารณาความดี ความชอบ และการยกย่อง ชมเชย สร้างแรงจูงใจแก่ครูในโรงเรียนที่ได้ดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับ พุทธิตา ทับทอง (2566) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารควรมีการยกย่อง ชมเชย ร่วมแสดงความยินดีกับความสำเร็จของครู การสร้างขวัญกำลังใจให้ครูในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารมอบหมาย

ภารกิจการปฏิบัติงานให้ครูตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้ครูใช้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเต็มศักยภาพ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพผู้บริหารพิจารณาความดี ความชอบอย่างยุติธรรมตามผลงานที่เกิดขึ้นจริง โดยยึดตามหลักธรรมาภิบาล อยู่บนขอบข่ายของกฎหมายเป็นหลักทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความรู้สึกได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมถ้าผลประโยชน์ที่ได้รับเกิดในทางลบครูมีความรู้สึกไม่ย่อท้อต้องร่วมมือกันแก้ไขพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานและด้านการรับผลประโยชน์ นำไปเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อไป รายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ดังนี้

ผลการศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาเรียงลำดับจากน้อยไปมาก ได้ดังนี้ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจและด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างเทคนิคแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครู สร้างแรงศรัทธาของครูต่อผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ครูต้องมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา กำหนดทิศทางการดำเนินงาน กำหนดผลรับความสำเร็จของงาน การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยลดความขัดแย้งของบุคลากรในการดำเนินงาน

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย จึงขอเสนอว่า ผู้บริหารเสริมแรงให้ครูในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน

ของครู มีการเสริมแรงเชิงบวก การยกย่อง ชมเชย การพิจารณาความดีความชอบและจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับให้กับครูอย่างยุติธรรม ครูมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เหมาะสมเพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนางานที่มีประสิทธิภาพ

1.2 แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ลดความขัดแย้งในองค์กร ครูมีความรู้สึก รักผูกพันกับสถานศึกษา แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงมีความเหมาะสม ครอบคลุมประเด็นเนื้อหา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.2 ควรศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.3 ควรศึกษาเรื่ององค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- ชัยอนันท์ แก้วเงิน. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์).
- ณัฐพร วงษ์ไทย และ วรชัย วิภูอุปโคตร. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 27(2), 90-102.
- ธัญดา ภัคธนาภิญโญ. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา. *วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 1(1), 1-9.
- ธีรภัทร โคตรบรรเทา, รังสรรค์ ลุนบง, สัณญารักษ์ จันทอรุณ และ รุ่งรัตน์ ธรรมทอง. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 10(3), 151-161.
- นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และ อินดา ศิริวรรณ. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. *วารสารมหาจุฬาลงกรณ*, 4 (1), 176-186.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ประไพพิมพ์ สุอิวันนินท์ และ ประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 29(2), 31-48.
- พรเทพ เหมรานนท์. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 และ เขต 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- พุดธิดา ทับทอง. (2566). แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์).
- วิรุฒ เพ็ชรสีม่วง และ เพ็ญภา สุขเสริม. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 11(3), 124-138.
- สายฝน ตระกูลไทยพิชิต และ กัลยมน อินทุสุต. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. *วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 3(3), 46-57.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566.

ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.

_____. (2565). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ฉะเชิงเทรา เขต 1. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580. กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561). แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0. กรุงเทพฯ: พริก
หวานกราฟฟิค.

หทัยกานต์ ดีประเสริฐ. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราช
นครินทร์).

หทัยพร แสงดี. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐาน

การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (ครุศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์).

อนุวัฒน์ ทศนบุตร. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่

มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (การศึกษามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยนเรศวร).

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins.

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and
Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Likert, R. (1967). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York: McGraw- Hill.